Universiteten och samhällsforskningen.

Professor HERBERT TINGSTEN fortsätter sin kritiska undersökning av den moderna samhällsforskningens ställning vid Sveriges universitet och kommer med konkreta reformförslag. Inledningsartikeln var införd i Dagens Nyheter lördagen den 27 december.

I FRÅGA OM den vetenskapliga forskningen framträder i stort sett samma bristande intresse för socialhistoria och nutida samhällsproblem som i föregående artikel konstaterats beträffande universitetens kursplaner och undervisning. Av de många doktorsavhandlingarna i ämnet historia — ojämförligt flera än inom något annat av de här ifrågakommande ämnena — har det stora flertalet gällt äldre tid; blott ett fåtal har behandlat 1800-talet och endast någon enda kan sägas tangera vår egen tid. De vid universiteten verksamma historieforskarna ha koncentrerat sig på avlägsna tidsskeden; de flesta av våra historieprofessorer äro som bekant medeltidsspecialister. Någon systematisk överblick över vår senare inre historia, vari samhällsproblemen tillbörligt beaktas, finns över huvud icke. Från regeln att vetenskapen icke sysselsätter sig med modern tid ges knappast mer än två viktiga undantag. Den ekonomisk-historiska forskningen, vars främsta representanter knutits till Handelshögskolan i Stockholm, har lämnat flera väsentliga bidrag till förståendet av den ekonomiska och sociala utvecklingen; i regel har det dock här varit fråga om översikter, vilkas stora intresse skärpt önskan att erhålla mera omfattande och ingående undersökningar. Vidare har den författningspolitiska utvecklingen, inklusive partihistorien, behandlats i en rad av doktorander och lärare i statskunskap publicerade arbeten, varvid i några fall den sociala synpunkten starkt beaktats. Men endast en ringa del av de nu nämnda forskningsområdena har bearbetats. Vi sakna, för att nämna några exempel, undersökningar av de nationalekonomiska doktrinerna under 1800-talet, av den ekonomiskt-sociala debatten under årtiondena kring det senaste sekelskiftet, av de politiska partiernas sociala fästen och ideologiska utveckling; fackföreningsrörelsen, kooperationen, kvinno- och nykterhetsrörelserna och de idéer och problem som stå i samband med dessa rörelser, ha i bästa fall endast fragmentariskt och översiktligt blivit belysta. Värdefulla insatser ha på sist berörda områden gjorts av utanför akademierna verksamma forskare — särskilt d:r E. H. Thörnberg — men de ha icke på långt när varit tillräckliga för att fylla luckorna.

De berörda företeelserna inom akademisk undervisning och forskning sammanhänga utan tvivel med en naturlig och till en viss grad berättigad respekt för den vetenskapliga traditionen. Man utgår från att ett visst läroämne i huvudsak skall omfatta de kunskapsområden som det av ålder representerat. Snabba och genomgripande förändringar i kursplanerna leda till osäkerhet beträffande det värde som ur en given synpunkt tillkommer ett tentamens- eller examensbetyg. Vissa problemkomplex framstå för generation efter generation som de för ett ämne centrala, och de forskare som ägna sig åt andra frågor befara att deras insatser bli relativt mindre uppskattade. Men denna inställning slår lätt över till en oreflekterad och kanske omedveten konservatism. Man fortsätter att se sitt ämne under de egna läroårens synvinkel; en nyorientering eller expansion är besvärlig och riskabel. Vad särskilt forskningen beträffar, synes sysslandet med äldre och ur vissa synpunkter svårtillgängliga områden åtnjuta en prestige som motverkar varje moderniseringstendens. För nära tjugu år sedan framhöll professor Erik Wellander — med tanke särskilt på språkvetenskapen — att "forskningen i stort sett behärskas av den historiskt förklarliga, men med varje år allt underligare vanföreställningen att vederhäftigheten växer och vetenskapligheten tilltar i samma mån som materialet tryter och objektet undandrar sig undersökning"; denna karaktäristik synes i fråga om vissa vetenskapsgrenar fortfarande äga berättigande.

*

Det är lätt att fastställa vad man i första rummet skulle önska av kunskap och kunskapsmeddelelse på här berörda områden. Främst historiska och genetiska redogörelser för de olika folkrörelserna, deras utveckling, ställning och insatser, och i samband härmed en skildring av de sociala förhållanden, ur vilka de framsprungit och i vilka de verka. I sammanhang härmed en skildring av deras idéer och dessas utveckling och förändring i samband med samhällets omvandling. Vidare mera sociologiskt betonade undersökningar av rörelsernas struktur och inre förhållanden: växelspelet mellan ledare och anhängare, organisationsformerna, propagandan, upplysnings- och bildningsarbetet. Som bakgrund till allt detta krävas allmänna och moderna arbeten i senare svensk historia — arbeten som icke bestå i utrikes- och riksdagskrönikor, utan uppbäras av kulturella och sociala perspektiv.

Vetenskapen bör emellertid icke stanna vid rent deskriptiva och analyserande undersökningar. I stor utsträckning äro samhällsproblemen — de problem med vilka folkrörelserna arbeta — vetenskapliga problem och böra som sådana behandlas. Forskningen måste sträva till en rationalisering av debatten genom att avslöja orimliga och verklighetsfrämmande tankegångar och få fram rimliga och klart fixerade frågeställningar; den kan på detta sätt, utan att gå utanför ramen av sin uppgift, påverka själva det politiska och sociala strävandet och handlandet. Insikten är en makt likaväl som den oreflekterade värderingen, och det tillkommer i första rummet vetenskapen att söka befästa och utbygga dess välde. Forskningens betydelse ur denna speciella synpunkt har nyligen med stor klarhet framhållits av d:r Erik Englund (Kalender för ideellt och socialt arbete 1942), och jag tillåter mig att hänvisa till hans framställning.

Studier och forskningar i hithörande frågor förutsätta en bas av allmän sociologisk och socialpsykologisk kunskap. Dessa ämnen ha, såsom redan betonats, i ytterlig grad försummats i vårt land. Särskilt den kritiskt arbetande socialpsykologin — som främst representeras av amerikanska forskare — är ägnad att stimulera till klart tänkande rörande folkrörelsernas problem och att tjänstgöra som motgift mot de fördomar och falska generaliseringar som spela en så stor roll i den offentliga debatten. Till de primära önskemålen hör att en modern och vederhäftig framställning av denna vetenskaps resultat göres tillgänglig för svensk publik.

*

För att befordra undervisning och forskning rörande de svenska folkrörelserna, vår senare historia och våra samhällsproblem över huvud stå flera skilda aktionslinjer till buds. Jag skall här erinra om de till synes viktigaste.

1) Inom den nuvarande universitetsorganisationens ram borde inriktningen på hithörande frågor stärkas. I de ämnen som principiellt omfatta delar av samtidshistorien och samhällsläran borde dessa beredas en mera framskjuten plats i undervisningen än för närvarande är fallet. Särskilt synes man kunna fordra att historien, som bland dessa ämnen intar en central plats, icke systematiskt försummade senare tid för att koncentrera föreläsnings- och seminarieundervisning till äldre skeden, främst medeltiden. För att uppnå en ändring härutinnan kunde det ifrågasättas, om icke ett tidigare framkastat förslag om uppdelning av historieprofessurerna på äldre och nyare historia borde upptas till förnyad prövning. En starkare inriktning av historieundervisningen på nyare tid skulle säkerligen medföra väl befogade ändringar även i fråga om motsvarande undervisning i skolorna; att denna för närvarande lider av samma koncentration bakåt som den akademiska verksamheten är väl känt och har nyligen klargjorts i en översikt över de vanliga skolböckerna i ämnet (fil. kand. Jörgen Westerståhl i Tiden).

Det förtjänar i detta sammanhang att tas under övervägande huruvida icke en sådan kurs i social allmänbildning som man föreslagit till införande i den medicinska undervisningen borde ingå även i andra grenar av den akademiska utbildningen. Är icke en liknande, efter de skilda syftena avpassad orientering lika behövlig för blivande lärare, journalister, präster, domare och advokater?

2) Genom att inrätta en eller flera lärostolar i samhällslära eller sociologi skulle man skapa en samlingspunkt för den akademiska verksamheten på här berörda områden. Vid bestämmandet av uppgiften för dessa professurer borde klargöras att de verkligen främst skulle gälla samhällslära i konkret mening, icke sociologisk begreppsanalys, men naturligtvis skulle undervisningen och kursfordringarna innefatta även grunddragen av socialpsykologin och den teoretiska sociologin.

Detta krav på en utbyggnad av det svenska universitetsväsendet torde äga tämligen allmän principiell anslutning. Det är svårt att finna andra orsaker än slump och vanebundenhet till en ordning, enligt vilken Sverige har sju professurer i historia, sex i filosofi, fem i konsthistoria och fyra i statskunskap, men ingen enda i modern svensk samhällslära. En jämförelse med utländska förhållanden stärker intrycket av att en orimlig disproportion här föreligger. Det har stundom i diskussioner kring denna sak anförts att en professur icke kan inrättas, då den för närvarande icke kan få en kompetent innehavare. Vi sakna helt naturligt studerande och forskare i sociologi; de som skulle intressera sig för detta ämne, om det funnes representerat vid akademierna, vända sig nu åt andra håll. Men den svårighet som här föreligger kan lätt lösas genom att en rimlig frist stadgas mellan inrättandet och besättandet av den första professuren i det nya ämnet.

3) Uppsamling, systematisering och bearbetning av källmaterial rörande de svenska folkrörelserna borde kunna organiseras under samverkan mellan universitetsmän och folkrörelsernas organisationer. Det är angeläget att detta arbete inom en nära framtid påbörjas; flera av våra viktigaste folkrörelser ha nått den ålder att en ytterligare tidsutdräkt försvårar eller omöjliggör insamling av uppgifter som för närvarande kunna vara relativt lätt tillgängliga. Om folkrörelserna toge initiativet till en sådan verksamhet, skulle de säkerligen vinna energisk och tacksam medverkan från universitetshåll. De skulle härigenom icke blott vinna en för dem själva direkt önskvärd kunskap, utan också kunna bidrå till förnyelse och fördjupande av svensk samhällsforskning.

Herbert Tingsten.

5

duktiga flickor
som vill något

tala om för IDUN, hur de knogat sig fram mot sina mål. Gunnar Beskow om nya året, Ragnar af Geijerstam och Gunni Hermelin om äktenskapets lycka och livsvärde, Anna Lenah Elgström om Gamla herrar och nya vindar i England.

Herbert Grevenius berättar och Gunilla Wettergren går på visit. IDUN frågar några mammor: Trivs barnen hemma?

Ny följetong av Astrid Forsberg.

Det är mening med IDUN, som börjar med ett bra n:r för 1942. Läs

IDUN

(Annons.)

Laméklänningar omfärgas i alla kulörer. Nyhet! Namnanrop: "Saltsjöbadstvätten".

Är Du mellan 15 och 35 år?

Läs då denna tidning i morgon

STÄDERNAS FOLKMÄNGD.

Folkmängden i Lindesberg vid 1941 års slut utgör 4.399 personer, vilket innebär en ökning med 45 personer sedan föregående år.

— Folkmängden i Borgholm uppgick vid årsskiftet till 2.036 och har minskat med 1 under året.

35 LÄNDER MÖTTES I U. S. A.

Återuppbyggnad främst under arbetskonferensen.

Den kanske största behållningen från Internationella arbetsorganisationens New York-konferens den 27 oktober—6 november i år blev det mycket starka intresse som särskilt Förenta staterna och de brittiska dominions visade för återuppbyggnadsproblemet, skriver fru Essy Key-Rasmussen, tidigare anställd vid folkförbundets generalsekretariat, i en artikel för Dagens Nyheter. Kanadas ombud citerade ett uttalande av sitt lands premiärminister Mackenzie King: "Om vi icke börjat bygga upp en ny ordning innan kriget är slut, komma vi aldrig att lyckas göra det".

Professor Carter Goodrich, U. S. A., och danske ministern Henrik v. Kaufmann.

Trots minskat medlemsantal med åtföljande reducering av budget och personal, trots ockupation av omkring ett dussin av dess medlemmars territorier hade det lyckats Internationella arbetsorganisationen, som under 1940 flyttades från Genève till Montreal, att mitt i brinnande krig få till stånd en konferens vari 211 delegater från 35 länder deltogo. De hade kommit från Australien, Nya Zeeland, Kina, Egypten, Sydafrika och England, för att blott nämna de besvärligaste resorna. Bland de 35 äro icke Danmarks och det fria Frankrikes representanter medräknade. De höllo emellertid mycket uppmärksammade anföranden. Sverige och Schweiz hade icke sänt några ombud.

Konferensen betecknades med rätta som en världshistorisk händelse. Ur politisk och internationell synpunkt blev den också tvivelsutan en fullträff. Den gav de elva europeiska och tjugutre utomeuropeiska staternas deltagare ett unikt tillfälle att utbyta erfarenheter och sakuppgifter, att formulera mål och utarbeta planer för framtida gemensam aktion. Hur starkt behovet av ett sådant sammanträffande inom ett fritt lands territorium var för dessa staters representanter, av vilka tio kommo från ockuperade och sex från krigförande länder, märktes och kändes så snart man satte foten inom plenisalen. För den som, likt undertecknad, upplevat alla de stora internationella sammankomsterna i Genève sedan 1921 var det intressant att konstatera hur olika atmosfären var denna gång. I Genève kunde man ofta inte värja sig för uttrycket att N. F:s församlingar och arbetskonferenser icke kommit till av inre nödvändigheter, utan därför att det blivit kutym att hålla dem en gång om året och att både delegater och sekretariat ansträngde sig till det yttersta för att blåsa liv i dem. Här i New York fanns det intet av allt detta. De flesta av ombuden voro noviser i internationellt samarbete. Blott några få veteraner från Genève, såsom sir John Forbes Watson (arbetsgivarrepresentant för Storbritannien), president Hambro (Norge) och excellensen Paul van Zeeland (Belgien), påminde åskådaren om forna tiders arbetskonferenser. Men trots att de flesta delegaterna alltså inte kände varandra förut, trots den knappa tiden (tiodagarsfristen kunde icke förlängas, därför att de europeiska ombuden icke kunde vara borta längre) och trots frånvaron av den internationellt tränade publik som i Genève gav relief och resonans hade konferensen från början en dynamisk kraft och en levande anda som bar vittne om dess nödvändighet.

Pilgrimsfärd till Frihetens gudinna.

Det behövdes sannerligen inte blåsas liv i den! Den älskvärde ordföranden måste gång efter annan inskränka delegaternas yttrandefrihet — till tiden — och det var icke frasrika tal de höllo. Alla hade betydelsefulla ting att berätta om sina länders problem; intressanta och viktiga förslag rörande såväl arbetsorganisationens framtida uppgifter på längre sikt som specialfrågor av regionalt intresse strömmade in, och konferensen måste remittera en hel del av dessa till organisationens råd, då den icke själv hann behandla dem. Stämningen inom konferensen återgavs kanske bäst av sir John Forbes, som i sitt slutanförande yttrade: "Vi ha kommit hit som pilgrimer vallfärdande till Frihetens gudinna".

Den enstämmighet och entusiasm med vilken alla ombud från Kina och Indien i öster och Förenta staterna och Kanada i väster, antingen de voro arbetar-, regerings- eller arbetsgivarrepresentanter, betygade sina länders tro på demokratins sak och dess seger samt sina landsmäns vilja att fortsätta kampen för dessa ideal var en upplevelse.

När jag säger enstämmighet borde jag kanske undanta Vichy-Frankrikes representant, M. François de Panafieu, som emellertid icke tog del i diskussionen vid de offentliga mötena och icke protesterade när det fria Frankrikes representant höll ett anförande för att vittna om hur de franska arbetarna av olika politiska och religiösa åsikter både i den ockuperade och den icke ockuperade zonen slutit upp kring fackföreningsprincipen och i ett manifest uttryckt sin vilja till internationellt samarbete under bevarande av föreningsrätt och individuell frihet.

"Rättvisare fördelning av råvarorna."

Det högtidliga öppnandet ägde rum den 27 oktober i Columbia universitet i New York. Konferensen öppnades av professor Carter Goodrich (Förenta staterna) i hans egenskap av rådets ordförande. Både staden New Yorks populäre och pittoreske borgmästare, Fiorello La Gauardia, staten New Yorks distingerade guvernör, Herbert Lehman, och universitetets rektor och internationelle grand old man, Nicholas Murray Butler, höllo intressanta hälsningsanföranden. Förenta staternas kvinnliga arbetsminister, The Honorable Frances Perkins, valdes med acklamation till konferensens ordförande. I sitt tal påminde hon om att den första arbetskonferensen hållits i Washington 1919. Hon framförde till den tjugusjätte konferensen president Roosevelts inbjudan att hålla avslutningssammanträdet i Vita huset den 6 november, underströk de framsteg i socialt hänseende som gjorts mellan förra världskriget och det nuvarande och formulerade arbetsorganisationens mål: Att skapa social rättvisa över hela världen. För att nå detta mål måste en rättvisare fördelning av råvaror åstadkommits, och alla nationer böra gemensamt utnyttja vår jords resurser: "Världen är rik, men varje enskild nation som är helt hänvisad till egna resurser är fattig", sade miss Perkins bl. a.

Trots att stor enighet rådde i principfrågor och trots att konferensen antog resolutioner vari den uttalade sin anslutning till de åtta punkterna i den Churchill-Rooseveltska överenskommelsen, begärde att Internationella arbetsorganisationens erfarenhet och resurser skulle till fullo utnyttjas för dessa principers tillämpning och uttryckte sin övertygelse att endast de fria nationernas seger kan rädda världen från hopplöst kaos, kunde man urskilja något olika inställningar till dessa frågor.

De brittiska delegaterna jämte de landsflyktiga regeringarnas representanter, vilka dels kommit från London, dels från Washington, betonade samtliga kraftigt och vid upprepade tillfällen nödvändigheten av att sätta in alla krafter på att vinna kriget, ty annars vore allt tal om världens återuppbyggande och social rättvisa utopiskt och platoniskt. Förenta staternas ombud delade denna synpunkt, men hyste också ett mycket starkt intresse för återuppbyggnadsarbetet. Representanterna för de brittiska dominions, vilka alla relaterade sina länders imponerande insatser i den gemensamma kampen, visade likaledes ett mycket starkt intresse för efterkrigsperiodens problem. De förbereda ju redan konkreta åtgärder — den australiska regeringen har t. ex. satt upp en särskild kommission för att studera hithörande frågor. De syd- och centralamerikanska republikerna voro också medvetna om vikten av mellanfolkligt samarbete efter kriget, men betonade hur brådskande det var för dem att det ekonomiska samarbetet, i synnerhet med den stora grannstaten i norr, ökades och intensifierades under kriget.

Deklarationer av Masaryk och von Kaufmann.

En gemensam deklaration av Greklands, Tjeckoslovakiens, Polens och Jugoslaviens ombud avgavs den 4 november, två dagar innan konferensen avslutade sina förhandlingar med en högtidlig seans i Vita huset i Washington. Det var Tjeckoslovakiens utrikesminister Jan Masaryk som på de fyra ovannämnda staternas vägnar bl. a. förklarade att de betyga sin trohet mot de demokratiska principerna och sin förhoppning att de 100 miljonerna invånare i deras länder slutligen "skola befrias ur sitt nuvarande elände och få säkrade arbetsmöjligheter genom återuppbyggande och utveckling av deras industri, jordbruk och handelsflotta".

Det var patetiskt att se ombuden för dessa fyra nationer, som tidigare vältaligt skildrat sina landsmäns kamp mot förtrycket, vädja till de stora demokratiska staterna för de sinas framtida återupprättelse. Den reslige Masaryk var huvudet högre än de andra; hans hela hållning och uppträdande utstrålade kraft, klokhet och tillförsikt. I en intervju med pressen förklarade han att de fyra staterna hade för avsikt att fortsätta samarbetet och att de hoppades att flera nationer senare skulle ansluta sig till det "block" av centraleuropeiska och Balkanstater till vilket de nu lagt grunden.

Omedelbart därpå fick Danmarks distingerade och populäre minister i Förenta staterna Henrik von Kaufmann ordet. Han påpekade att Danmark varit representerat vid alla föregående internationella arbetskonferenser, men att det f. n. tyvärr var förhindrat att vare sig delta i förhandlingarna eller betyga sitt intresse för konferensens arbete.

Danmark hade under de senaste hundra åren kämpat för de ideal arbetsorganisationen gjort till sina. Minister von Kaufmann påpekade att tusentals danska sjömän dagligen riskera livet för att transportera varor till Storbritannien och dess allierade. Han slutade med en försäkran om att hans landsmän förblivit sina ideal trogna och nu och allt framgent skola befinna sig bland förkämparna för frihet och rättvisa; de hoppas en dag kunna återinta sin plats bland konferensens medlemmar.

Sydamerikanskt intermezzo.

De tretton central- och sydamerikanska representanterna deltogo mycket livligt och dramatiskt i förhandlingarna. Det samförstånd som rådde mellan dem tog sig bl. a. uttryck i gemensamma propositioner till konferensen.

Ett intressant intermezzo var följande: Ecuador och Peru befunno sig vid tillfället i ett icke vidare blodigt, men dock krig med varandra, trots upprepade försök till medling från Förenta staterna, Brasilien etc. Ecuadors ombud vid Internationella arbetskonferensen prisade i ett tal Perus högtstående sociala lagstiftning och uttryckte förhoppningen att den konflikt som tyvärr fortfarande pågick mellan hans land och Peru snart skulle biläggas. Han tillade att han avhöll sig från att beröra tvistens ursprung. Rörd av detta ädelmod yttrade Perus delegat att hans land också var motståndare till allt våld och att han hade anledning förmoda att Amerika snart skulle komma att bli vittne till ett nytt exempel på samförstånd.

Essy Key-Rasmussen.

Vädjan till industrierna att ta hand om finska barn.

"Enda möjliga effektiva hjälpåtgärden är att föra dem över hit."

Dagens Nyheter har för publicering mottagit följande behjärtansvärda maning:

I höstas bildade våra största fackliga, ideella och politiska organisationer Samarbetskommittén för nordiskt hjälparbete. Till denna äro numera anslutna omkring fyrtio organisationer, omfattande nära två miljoner medlemmar. Bland de fackliga organisationerna må nämnas Svenska arbetsgivarföreningen och Landsorganisationen samt hantverksorganisationer och sammanslutningar inom industri, handel och näringsliv. Samarbetskommitténs ordförande är överståthållare Torsten Nothin, ordföranden i landsorganisationen August Lindberg är dess vice ordförande, ordförande i arbetsutskottet är överdirektören Hardy Göransson.

Samarbetskommittén har under sitt arbete fått anledning att med särskild uppmärksamhet följa förhållandena i Finland. Det finska folket genomlider nu en tid av frost, svält och umbäranden. Barnen drabbas hårdast av dessa prövningar. Bristen på livsmedel, kläder, bränsle och rengöringsmedel har redan skapat ett farligt läge. Skörbjugg, engelska sjukan, hudåkommor och tuberkulos härja bland barnen, och dödligheten bland de små har fått en utbredning som i vissa fall är fyra gånger större än normalt. Den nakna sanningen är den att Finlands barn äro i färd att ta obotlig skada.

Vårt folk kan icke vara overksamt inför detta lidande. Att utföra livsmedel till Finland är med få undantag praktiskt taget omöjligt. Vid övervägande av olika hjälpformer har det visat sig att den enda möjliga effektiva hjälpåtgärden är att föra över finska barn till Sverige och här ge dem mat och kläder, trygghet och omvårdnad.

Detta har i viss utsträckning redan skett. Genom den till Samarbetskommittén anslutna Kommittén för finska sommarbarn, som började sin verksamhet i maj månad 1941 — därav namnet — ha 4.000 finska barn i åldern upp till sju år nu placerats i svenska hem eller i särskilda förläggningar. Finland har emellertid en halv miljon barn under skolåldern. En barnöverflyttning som verkligen skall göra nytta måste därför sikta till att fyrdubbla antalet. Vi få inte nöja oss med mindre!

Hittills ha barnöverflyttningarna möjliggjorts genom att företag och enskilda till Kommittén för finska sommarbarn insänt penninggåvor till bestridande av kostnaderna för transporterna av barnen och deras vårdarinnor. Barnen ha därefter kunnat placeras i fosterhem som anmält sig direkt hos kommittén. Någon ersättning till fosterhemmen har icke utgått.

Vid sidan av detta tillvägagångssätt, som alltjämt kommer att praktiseras, blir det vid den nu planerade, väsentliga utvidgningen av barntransporterna nödvändigt att följa även andra vägar.

Företaget inackorderar barnen hos sina anställda.

Vid ett industriföretag har införts den ordningen att företaget självt hos kommittén förbundit sig att omhänderta ett visst antal finska barn. Dessa barn, vilkas transporterande till industriföretaget förmedlas genom Kommittén för finska sommarbarn, utplaceras därefter hos sådana vid företaget anställda som befunnits lämpliga och villiga att ha vårdnaden om barn, varvid företaget betalar en viss inackorderingsavgift pr månad till de fosterhem som icke ha råd att själva stå för kostnaderna. Idén har slagit väl ut, och vi tillåta oss nu rikta en enträgen vädjan till eder att vid edert företag pröva denna hjälpform. Inackorderingsavgift, där sådan kommer i fråga, får beräknas med hänsyn till förhållandena på orten. Till barnens och deras vårdares resor (till och inom Sverige samt åter till Finland) bör beräknas 100 kronor pr barn. Det torde vara lämpligt att företaget utser någon i barnavård kunnig person att handha utplaceringen av barnen och tillsynen över fosterhemmen.

De barn som överföras äro under skolåldern och tillhöra någon av följande kategorier, nämligen a) barn från karelska hem, b) barn från familjer som blivit hemlösa genom bombning, c) barn vilkas fäder stupat i kriget, d) barn från storfamiljer (8—10 barn). Barnen uttas av den i Finland arbetande barnförflyttningskommittén. Transporten från Finland till och sedermera från eder ort ombesörjes av Kommittén för finska sommarbarn mot den ersättning som förut nämnts.

Barnen undergå läkarundersökning både i Finland och Sverige. De tala i regel endast finska, men lära sig i allmänhet svenska mycket snart.

Två industrier ha redan utfäst sig att inom den närmaste tiden sätta i gång sådan verksamhet, och det är vår förhoppning att även edert företag skall behjärta denna vädjan. Svaret bör lämnas snarast möjligt till Kommittén för finska sommarbarn, som tillhandagår med alla upplysningar i frågan. Kommitténs adress är Herkulesgatan 26, Stockholm, postgiro 190303, telefon 11 93 38 och 11 93 65.

Kommitténs ordförande är överdirektör Hardy Göransson och dess sekreterare advokat Lars Östberg.

Stockholm den 29 december 1941.

Torsten Nothin,
ordf. i Samarbetskommittén
för nordiskt hjälparbete.

Hardy Göransson,
ordf. i Kommittén för finska
sommarbarn.

Abortmålet vilande, dödsorsak utredes.

Frisör Bernt Gustaf Adolf Andersson från Stockholm, häktad för fosterfördrivning, rannsakades på måndagen på Långholmen inför Sollentuna-Färentuna häradsrätt. Av de fyra kvinnor som Andersson behandlat har en avlidit efter behandlingen.

Rätten beslöt inhämta medicinalstyrelsens utlåtande angående dödsorsaken, och målet förklarades vilande i avvaktan på utlåtandet.

BESVÄR ÖVER TVÅDAGARS-FÖRORDNANDE.

Första laboratoriebiträdet vid provningsanstaltens kemisk-tekniska avdelning fil. mag. Elsa Grabe har av principiella skäl fullföljt av anstaltsstyrelsen ogillade besvär över ett tvådagarsförordnande. T. f. överdirektören professor Evert Norlin förordnade ingenjör O. Kroon till chef för kemisk-tekniska avdelningen under tiden den 12—13 september. Magister Grabe ansåg sig förbigången vid förordnandet och anförde besvär hos anstaltens styrelse, som emellertid ogillade dem. I överklagandet anför hon att hon varit anställd vid avdelningen sedan 1920, under det att ingenjör Kroon endast varit anställd där i fyra år. Mag. Grabe anför att hon fullföljt besvären på grund av ärendets principiella betydelse vid eventuella längre förordnanden.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.